

EDINOST

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov nam po 10 vin.; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov nam po 30 vin.; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 30.— vsaka naslednja vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj po 60 vin. Oglase sprejema inšeratijski oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi listu. Plačilo se izključno le upravi „Edinosti“. Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšeratijski oddelček se nahajata v ul. sv. Frančiška As. št. 20. Poštombračilnični račun št. 841.632.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRUSKO.

DUNAJ, 22. (Kor.) Uradno se razglasi: Nobenih posebnih dogodkov. Cete Linsingenove armade so dosegle Novograd Volinski. Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO.

BEROLIN, 22. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: Zapadno bojišče. — V posameznih oddelkih topovsko in minovsko delovanje. Manjši pozvedovalni boj. Ob proglu Yperu—Roulers je bila nekda angleška poljska straža presenečena in ujeta. V zadnjih treh dneh smo sestrelili 24 sovražnih letal in 2 privzeta balona.

Vzhodno bojišče. — Elchhornova armada: Na Estonskem je bil zavzet Hapsal. Prvi estonski polk se je podredil nemškemu poveljstvu. Na Livonskem so prodirle naše kolone preko Ronneburga, Wolmarja in Spaudava. Ob velikem navdušenju prebivalstva so vkorakale naše cete v Rejczko in prodirle od tamkaj do Ljuzina. Mišuk je zaseden. — Linsingenova armada: Pri podpiranju Ukrajine v njenem osvobodjevalnem boju smo dosegli napredke. Pri Novogradu Volinskem smo dosegli zvezo z ukrajinskimi oddelki. Drugi oddelki korakajo proti Dubnu.

Prvi generalni kvartirništer pl. Ludendorff.

Prodiranje Nemcev v Rusijo in Ukrajino.

BEROLIN, 22. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemško prodiranje na vzhodu se je pričelo 19. t. m. zjutraj. Sovražnik se po par streljih ni več upiral. Ruska 12. armada obstoja le še iz razpršenih čet in se je pričela umikati že 18. t. m. Večnoma so bile cete izmenjane od rdečih gard, ki niso bile dolocene za boj, ampak za upravljanje dežele, to je, za plemenje in poiziganje. Po poročilih dne 19. t. m. zvečer v nemško črte prispelih ruskih oficirjev iz Jurjeva (Dorpat), tamkaj strahovlada rdečih gard vedno bolj narašča. V Revalu se bili vsi moški pomorjeni. V Narvi je bilo umorjenih 10 baltskih Nemcev. Vse prebivalstvo nestrojno pričakuje nemškega prodiranja v svrhu osvoboditve iz katastrofalnega položaja. Napredovanje osme armade se vrši po načrtu; cete, ki jih prešnja želja, da prisokročijo trepeti deželi na pomoč, ne poznajo nobene utrujenosti. Nemško prodiranje v Ukrajini se vrši po zamrznjenih cestah. Dne 21. t. m. je bila črta Luninjec—Rovno prekoračena in se prešla s tem najvažnejša prečna proga Baranoviči—Rovno v nemške roke. Boljševiške tolpe se le malokje ustavljajo. Najdene zaloge nadkrijujejo vsa pričakovanja. Razven bogatih zalog volneje orodja in tisoev topov, strojnih letal in avtomobilov, so uplenili Nemci tudi mnogo vozov. Zasedena proga že zopet deluje. V ozemlju Kovlja se ustvarja temelj za narodno ukrajinsko armado. Ustanjava se prva ukrajinska divizija, ki ji pripada mnogo starih oficirjev in moštva iz bivših ruskih polkov.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 20. (Kor.) Zapadno Obdrškega jezera je razpršila naša artiljerija več skupin francoske pehote. Na nekaterih točkah v kolonu Černe in pri Dobrem polju kratki streliški napadi. V ozemlju Moglene in na obeh straneh Vardarja običajen topovski oganj. V dolnji dolini Strume živahno pozvedovalno delovanje. V Dobruži premirje.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Italijansko poročilo.

21. februarja. — Ob vsej fronti zmerno bolno delovanje in običajne akcije artiljerije, pogostejše v Julkarijah in zapadno doline Brente. Severno Val Sagne smo ušli nekaj milj. Vzhodno Capo Sile smo z mino razbili sovražne postojanke. Na asijski planoti je bilo sestreljeno eno sovražno letalo. Angleška kakor tudi naša napadna letalska brodeča so napadla sovražna letališča pri La Comini, Visnadella in Motti di Livenza. Na slednje ste bili zmetani dve toni bomb z močno razstrelilno silo. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana. Včeraj, med sedmo uro zvečer in eno uro danes zjutraj ste pripluli dve sovražni letali nad naša mesta in napravili več škode na umetninah in zasledni lasti. Padova je bila trikrat bombardirana. Tudi na Vicenzo, Mestre, Benetice in Trebaseleghe je bilo zmetanih mnogo bomb. Zaznamovati imamo par žrtev med civilisti. Obrambne baterije so sprejele sovražnika z močnim streljanjem. Pri Folpogu je bilo sestreljeno eno letalo. Včeraj zjutraj smo z dobrim uspehom bombardirali važni kolodvar v Inostutu.

Kapitulacija boljševiške vlade.

Pogajanja z Romunjo.

BEROLIN, 22. (Kor.) Ruski sel, ki je prekoračil predvčerajšnjem nemško črto, je prispel včeraj zvečer v Berolin in izročil mirovni predlog petrogradske vlade. Listina, ki dobesedno soglasa z znano petrogradsko brezlično brzojavko, je glasom »Berliner Tagblatt« podpisana od Lenina in Trockega. Glede vsebine nemškega odgovora, ki bo odposlan najbrže čez v par dneh, se vrše še

PODLISTEK

Slovanska strast.

Roman. Francoski spisatelj Danijel Lesueur.

— Moja stranka ga sovraži, in jaz se strinjam s čustvi svoje stranke.

— Ali bi se tudi strinjala z njenim ravnanjem, če bi stranka obsodila Nikolaja Feodoroviča v smrt?

— Stanja je pobledela in ustnice so se ji začele tresiti.

— Ne govori o tem. — Je dejala.

— Zakaj ne?

— Nimam pravice za to.

— Saj vendar smatrate vi in vaš zaročnik nihilistične atentate za resnične zločine, da, celo za nerodno zločine, ki ovirajo zmago stvari.

— Očefovo

— In torej?

— Pizadevava si, da prepričava nasilnosti, toda če se zgode vzlic temu, sprejemava za to odgovornost

pospeševanja. Med tem se je dr. Kühmann podal včeraj zvečer v Bukarešt. Kakor poroča »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«, se prično nova pogajanja z Rusijo najbrže čez v par dneh. Državni tajnik bo vodil med odmorom najprej pogajanja z Romunjo. »Lokalanzeiger« javlja, da bosta grof Czernin in dr. Kühmann pričela pogajanja z generalom Avarescuem v Bukarešti.

BEROLIN, 22. (Kor.) Tik pred odhodom nemških članov petrogradske komisije so isti podpisali z ruskimi zastopniki s pridržkom odobrite vlad dogovor glede povratka obojeustranskih civilistov. Nemška vlada je odobrila dogovor, dočim od ruske vlade še ni došlo odobrenje.

DUNAJ, 22. (Kor.) Glasom listov se poda minister grof Czernin najbrže tekom današnjega dne v Bukarešt. Ako bi se pričela istočasno nova pogajanja z Rusijo, bi bila odposlana v Brest druga posebna delegacija.

DUNAJ, 22. (Kor.) Grof Czernin se poda danes v spremstvu sekcijskega načelnika dr. Gracza, generalnega konzula Peterja in legacijskega svetnika grofa Colloreda v Bukarešt.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 22. (Kor.) Ob angleški zapadni obali so potopili naši podvodniki 5 parnikov in 2 jadrnici.

AMSTERDAM, 21. (Kor.) Po podatkih angleške admiraltete je bilo v preteklem tednu potopljenih 12 ladij in 3 jadrnice pod 1600 ton in en ribiški parnik.

Poslanska zbornica.

DUNAJ, 22. (Kor.) Predsednik dr. Gross se je s toplimi besedami spominjal včeraj umrlega poslanca dr. Lea.

Nato je prešla zbornica na dnevni red, to je, nadaljevanje prvega čitanja proračunskega provizorija.

Ministrski predsednik dr. Seidler se je oglašil k besedi in izjavil: Visoka zbornica! Predvčerajšnjem je bil objavljen v listih uraden razglas, ki govori o tem, kaj se nahaja že sedaj težišče avstro-ogrskih bojnih sil. Kakor je razvidno iz izjav tekom debate, je povzročil ta razglas najbrže nesporazumelja. Zato si dovoliujem v svrhu pojasnitve tri kratke pripombe

1. Kakor sem izjavil že dne 19. t. m., se Avstro-Ogrska ne udeležuje vojaške akcije, ki jo vodi sedaj Nemčija proti Rusiji. (Odobrovanje.) 2. Avstro-ogrsko čete ne bodo korakale v Ukrajino, s katero smo v mirovnem razmerju. (Zivahno odobrovanje.) 3. Kar se tiče kočno Romunije, obstoja med Avstro-Ogrsko in to državo orožno premirje. Mirovna pogajanja se prično približujejo dal. (Odobrovanje.)

To, gospoda moja, prosim, da vzamete na znanje.

Potem ko je govorilo še več poslancev, so sledili stvarni popravki, nakar je bil proračunski provizorij odkazan proračunskemu odseku in je bil istemu v svrhu poročanja stavljen dvodnevni rok. Za drugo čitanje proračunskega provizorija je določenih za vsak govor 40 minut. (Prihodnja seja v torek, z dnevnim redom: Drugo čitanje provizorija in drugo čitanje finančnega provizorija.)

↑ Post. dr. Leo.

KRAKOV, 21. (Kor.) Mestni župan, državni in deželni poslanec dr. Leo je danes umrl.

Gospoška zbornica.

DUNAJ, 22. (Kor.) Prihodnja seja gospoške zbornice se bo vršila v sredo, 27. t. m., ob 4 popoldne. Dnevni red: Drugo čitanje zakona o razveljavitvi razsodbi, drugo čitanje zakona o odkodovanju neopravičeno obsojenih oseb, poročilo proračunske komisije o predlogu člana gospoške zbornice dr. Henrika viteza Witteka in tovarišev glede 25 do 50 vinarških novcev in izdaje bankovcev po 5 K.

RAJHSTAG.

BEROLIN, 22. (Kor.) Po odklonitvi nujnega predloga neodvisnih socialistov, naj se za časa zasedanja zbornice izpusti posl. Dittmanna iz zapora, je bil mirovni predlog z Ukrajino z dodatnim predlogom sprejet v drugem čitanju, nakar se je takoj pričelo tretje čitanje.

Cesar za otroke.

Na pomoč slabotnim otrokom države.

DUNAJ, 22. (Kor.) Cesar je iz globokega človekoljubja zaukazal predsedniku skupnega prehranjevalnega odbora, gm. Landwehrju, naj nemudoma uvede velkopotezno akcijo za izboljšanje življenjskih razmer slabotnih otrok v Avstriji in na Ogrskem. Gm. Landwehr je v smislu ukazov že konferiral z obema vladama, da čimprej uresniči cesarjevo voljo. Veliki finančni krogi Avstrije in Ogrske so dali v to svrhu velike svote na razpolago, da ustvarijo temelj za to veliko cesarjevo delo. Predpriprave na Dunaju in v Budimpešti so v polnem razvoju in bodo že v kratkem objavljeni cilji kakor tudi organizacija akcije.

General Lipovičak — guverner Poljske.

LUBLIN, 21. (Kor.) Generalu pehote, Antonu Lipovičaku, je bilo na Najvišji ukaz poverjeno vodstvo generalne gubernije na Poljskem.

Protest sovražnih držav proti razveljavitvi ruskih dolgov.

STOCKHOLM, 21. (Kor.) Zastopniki zavezničkov Rusije kakor tudi petvratnih držav so energično protestirali proti razveljavitvi ruskih državnih dolgov.

Pogromi proti Židom.

STOCKHOLM, 21. (Kor.) Iz Petrograda poročajo o novih židovskih pogromih v Raskovu, Cerkasih, Tiraspolu, Korniun in drugih mestih. V židovskih krogih se razširja vest, da namerava boljševiška vlada preprečiti vseruski židovski kongres, ki se bo vršil 2. marca.

Anarhiz ob Donu.

PETROGRAD, 20. (Kor.) Iz rostovskega okruga se poroča: Revolucionarne cete so zasedle Batajsk. Spretni oddelki so prodirli 8 vrst do Rostova. Ujetih je bilo mnogo oficirjev. Prebivalstvo navdušeno pozdravlja sovjetske cete in jih zalaga z živili.

Medzvezniška delavska konferenca.

LONDON, 21. (Kor.) Na današnjem sestanku medzvezniške delavske konference je izjavil Thomas, da so razprave francoskih socialistov v Parizu dokazale, da nudi spomenica angleške delavske stranke glede vojnih ciljev izvrstno podlago za ugotovitev izida konference, čeprav bi se francoski odposlanci in tudi ostali podvržli izpremembam. Canepa, zastopnik italijanske socialistične stranke, je pripomnil, da je tudi njegova stranka pripravljena, da sprejme spomenico s čisto neznatnimi izpremembami.

Govor drž. posl. dr. Matka Laginje

v seji zbornice poslancev dne 8. februarja 1918.

Ostra sodba o našem državnem gospodarstvu.

(Dalje)

Ko je govornik na kratko po nemški raztolmačil vsebino pisma, je nadaljeval:

Ista občina se pritožuje še radi sledečega (čita): »C. kr. okrajno glavarstvo v Pazinu odjemlje, to se pravi: rekvirira posilno po orožniških prikmeth je občine govejo živino za oskrbovanje mesta, in sicer na ta način, da mora vsak kmet sam gnati svojo govedo v Pazin — to je: štiri do šest ur hoda tja in istotoliko nazaj, torej 12 ur. — kjer čaka žival dvanajst ur, na kar to šele tehtajo in plačajo po odbitku že poprej določene »kralo«, namreč: vol po 2 K 60, krava po 2 K 20 za meterski stot, kar nikakor ne odgovarja ob sedanjih draginjah. Dosele so vzeli na ta način nad 60 glav, vse po tako nizkih cenah.

Kmetje so vsled tega trpeli zelo veliko škodo. Posameznim so bili rekvirirani tudi volli, potrebni za obdelovanje polja, kar jih sedaj spravlja v zadrego pri obdelovanju.

Podpisani občinski urad je vložil na okrajno glavarstvo pritožbo proti temu ter je zaprosil, naj se pritožba, ako se ne bo vpoštevala, predloži dalje c. kr. namesništvi, ali — vse zastavi. V mestu dobivajo prebivalci 10 dekagramov na dan, pri nas v občini ga povživamo komaj 1 dekagram na dan in osebo.

To bi pomenilo: Občina se pritožuje v tem pismu radi načina oblastvenega postopanja glede prometa z živino, ki se je pretvezno pred kratkim tudi v Primorju uredil po takimenovanju Vichverkehrsstelle. V resnici se prebivalstvo, po deželi odira tudi v tem pogledu.

Dne 2. t. m. sem prejel od okrajnega glavarja Murada v Voloskem — ki torej gotovo ni ne Hrvat, ne Srb, ne Slovenec, da, rekel bi jaz, ni ni poseben priljatelj takih ljudi — izjemoma je brzojavil hrvatski — sledečo brzojavko (čita): »Prosim vas, da sporočite predsedstvu žitnoprometnega urada, da je pristojalo našemu okraju za december, januar in polovico februarja 75 vagonov mletvenih produktov, došča pa je le-10 vagonov v decembru, 2 v januarju. Prebivalstvo strada. — Izposlušite, da dospo senkal vsaj tistih 20 vagonov, določenih od deželne aprovizacije za januar.«

Če se, gospoda moja, kak okr. glavar, ki gotovo ne spada med naše dobrohotnike, vdaja v to, da ravno na moje malenkost naslovja tako brzojavko, potem bodite uverjeni, da beseda »prebivalstvo strada« gotovo ni pretirana.

Iz občine Sv. Lovreč Pazinški poročalo — pisano dne 29. januarja, prejel dne 2. t. m. — prosim da smatrate hrvatsko kot prečitano (veselost) — glasi se (čita):

»V minulem tednu se je dogodilo v moji župniji — piše to upravitelj župe — nekaj nenavadnega in sicer pod pritiskom lakote. Minole srede je gruča ženskih udr in aprovizacijski prostor, pretepla žesteric tam nahajajočih se sebičevje; potem so udre v moje stanovanje ter me prisilile, da sem zalogo razdelil. Orožništvo je sporočilo o dogodku telefonično okrajnemu glavarstvu in to

mogel vzbuditi njene jeze. Končno je le naša besedi za odgovor.

— Čujte, Hubert de Brénaz, predlagala bi vam nekaj. Toda prisiči mi morate, da se izpregovorite z nobenim človekom o njem, pa če ga sprejmete ali ne.

— Prisegam vam, da ne bom govoril z nikomer o njem.

— Tudi ne s Sergejem.

Hubert se je začudil, da hoče Sonja storiti nekaj brez vednosti onega, katerega je smatral za njenega ljubimca, toda obljubil ji je tudi to.

— Ne morem vam, — je nadaljevala, — izdati niti namenov svoje stranke, niti vam ne morem reči, v kaki meri bi se pokorila morda danim mi ukazom, toda obljubil vam moram, da vam sporočim dan, ko bo grofa Miranovega ogrožila neposredna nevarnost.

Sedaj je pobledel Brénaz. Mirzel pot mu je potekel s senc. Torej v danem trenutku naj bi on... on!... imei v rokah življenje tega človeka! O nel... Le tega nel... Nikdar!... Ni se več mogel zanašati sam nase!

mi je dalo nalog, naj oskrbujem aprovizacijo. Našel sem le 16 meterskih stotov koruzne moke, ki sem jo razdelil do zadnjega grama. Kaj sedaj? Razum malenkosti prekajenega mesa nimamo v aprovizaciji prav ničesar. Tudi v tem trenutku stojim pred mojo hišo gruča živih skeletov. Ako ne dobimo kaj v kratkem času, s čimer potolazimo glad, doživimo tu katastrofo! Ne vem, kam bi se obrnil. Župnija je velika, polna bolnih; vsak dan so pogrebi in k temu prihaja še skrb radi aprovizacije.

Prosimo torej hitre pomoči. Moja župnija šteje sedaj brez odsotnih in vojaški službi 2100 duš. Za to število prebivalstva smo dobili doslej — pismo je z dne 29. januarja — le omejeno množino moke, od katere je bilo 3 meterske stote, — ukradene. Na zaključku vas prosim ponovno, povzdignite svoj glas tam, kjer se nahajajo najviše oblasti, da prosimo, da hočemo, da zahtevamo: kruha, miru in povrnitve naših bratov, očetov in sinov, da bomo potolazeni, da bodo naša polja obdelana in da bo kdo tu, da umirajočim staršem zatise očl.

(Pride se.)

Razne politične vesti.

Jugoslovani, Čehi, Poljaki in Ukrajinci. Politično življenje monarhije preživlja sedaj velekrižne dneve, kakršnih menda ni videla še nje zgodovina. Ali, da se razumemo! Niso nam na misli tu vojni dogodki; vprašanje, kako zaključijo to vojno topovil Tudi nas — ko govorimo o velekrižnih dnevih — ne boli glava radi usode sedanje avstrijske vlade. Vprašanje, ali se ta vlada vzdrži ali pade, prej ali par dni pozneje, nikakor ne podelja (govorec s stališča nas Slovanov), sedanjemu položaju monarhije listega velekrižnega značaja; naše vprašanje je marveč: kako razmerje nastane med državo in nami — nemškimi narodni štiri Spričo tega visokopomenega, usodepolnega položaja je jo zopet drugo veliko vprašanje: kako razmerje bo med slovenskimi plemeni samimi, kajti od tega je odvisno v veliki, ali morda v največji meri: kako se uredi ono prvo vprašanje? Kajti — o tem smo menda na čistem vsi, ker nas učijo bogata izkustva — v to ne verujejo nikdo več, da bi si mi priborili zahtevano pozicijo mirnini potom, potom sporazuma, brez trdih bojov, po pametnem izpoznanju po zmagi pravicoljubja in miroljubja na nemški strani. Dalje moramo imeti v zavesti, da se tudi na merodajnih mestih klanajo trditvi Nemcev, da so oni — država! Na to stran se ne smemo udajati nikakim fluzilam, marveč treba, da gledamo srčno resnici v obraz, kakršna je. Izpremembo v razmerju med državo in narodi bo treba izsiliti z borbo; a to dosežemo le tedaj, ako bo razmerje med slovenskimi plemeni v državi sami tako, da jih bo vsposobljalo za boj z upom zmage. Vprašanje naše bodočnosti, vprašanje dostojnega narodnega življenja, ali pa robstva, zastopavljnosti in onemoglosti, je ali uredimo Jugoslovani, Čehi, Poljaki in Ukrajinci svoje medsebojne odnose tako, da se bomo mogli vzajemno boriti za izpremembo razmerja do države in drugodce v smislu popolne enakopravnosti? — Danes je to naše medsebojno razmerje še nejasno, negotovo. Čehi in Jugoslovani smo sicer že na čistem; nesoglasja, ki so došli tu pa tam kalila medsebojne odnose, so izčiščena, drugače pa je glede razmerja med Čehi in Poljaki, oziroma Ukrajinci, in pa med Poljaki in temi poslednjimi. Poljaki se sicer vsled znanih dogodkov približujejo Čehom in s tem Jugoslovanom, dočim pa med Poljaki in Ukrajinci vlada skrajna napetost, naravnost taka sovražnost, da v tem hipu razburjanja ni niti misliti na kako spriljanjenje. Ali s tem ni rečeno, da ostane večino tako, da moramo izgubljati vsako nado, da ne pridemo kedaj vsi skupaj do izpoznanja, kje in kdo nam je skupni nasprotnik, od kje nam grozi skupna nevarnost? In da nikdar ne bomo izvajali iz tega izpoznanja edino možne logične posledice! V dosego tega cilja pripade Čehom in Jugoslovanom velika naloga. »Venkov« označa to nalogo v smislu, da moramo pridobivati Poljake, ne da bi Ukrajince odganjali. Med Čehi in Poljaki da je že prišlo do sporazuma na tej podlagi, da prvi ne bodo posegali v poljsko-ukrajinski spor kot razsodniki, ampak kot posredovalci. Edino prav je tako. Naloga razsodnika je vedno nevarna — zamera je na eni ali drugi strani. Dobrohoten posredovalec pa ni v taki nevarnosti. Veletolajživa je trditve — Bog dai, da bi odgovarjala prihodnjim dogodkom! — da Ukrajinci ne mislijo tirati načelno vladne politike in da se ne bodo nikdar obračali proti čehim in jugoslovanskim stvarim. Tudi da je v Združenju Ukrajincev znaten del poslancev za sporazum s Poljaki! To je, pravi »Venkov«, odločen uspeh češke politike. — Te navede v češkem listu so — kakor rečeno — veletolajžive in na-

dobudne. Če Ukrajinci res ne bodo tirali načelno vladne politike in če jim je znano — in mora jim biti znano, — da je temeljni steber te politike tiso pravilo: divide et impera, ločuj, da boš mogel vladati, potem tudi ne bodo mogli služiti tej politiki razkrajanja in bodo — ko se duhovito pomirijo in bodo očesa lasneje videla — morali iskati poti zbližanja k vsem tistim, ki jih politika divide et impera hoče ubijati. Iskali bodo take poti in jo tudi našli. Če bodo Čehi in Jugoslovani znali taktiko, spretno, objektivno in dobrohotno na vse strani vršiti svojo nalogo posredovalcev med sprtimi brati. Tako soglasje med nami nam zagotovi boljše dni in tudi prisili državo v izpremembo dosedanjega razmerja do narodov. In viden znak te izpremembe bo v samostolnih državstvih nas vseh, kakor jo zahtevalo naše deklaracije. To bo naša zagotovljena bodočnost. Zato je res: kdo nasprotuje deklaracijski politiki, nasprotuje bodočnosti Slovanov in monarhiji!

Bolezni države. Tudi »Arbeiter-Zeitung« podčrtuje — kakor smo mi včeraj — kot velesmetomatnično za politični položaj v državi in za preteklo stanje Seidlerjevega kabineta dejstvo, da se mora vlada na koncu proračunskega leta odročiti razpravi o državnem proračunu ter se zadovoljiti s provizorijem. Dunajski list vidi v tem znak — bolezen države. Naglašja, da je bil tak provizorij doslej le stvar forme in nikdar ni bil sprejet. Sedaj pa: razprava o provizoriju se je že začela a vlada se nima zagotovljene večine! Najtrdnjej stebri — Poljaki n. pr. — pokajo in kdor se ne vidi — vsiklita »Arbeiter-Zeitung«, — da se je avstrijske države lotila teška bolezen, temu ni pomoči. Kdor misli, da se še more tolažiti s patrijotizmom narodov, ta si namenoma zatiska oči pred dejstvi, ki govore tako jasen govor. Tudi če dobe večino za proračunski provizorij, ne bi bilo nič doseženo s tem, ker bi tej večini nedostajala — resničnost. Od take večine ne more vlada dolgo živeti, a za vladanje in upravljanje ne zadostuje niti za en dan. Zamislimo se v položaj! Država je še vedno v vojni, ki zahteva od prebivalstva neznosnih žrtev. A trebalo bo tudi zdraviti posledice vojne, štiriti finance pred razsodom, vse gospodarstvo bo trebalo zgraditi na novo ter začeti s snovanjem in ustvarjanjem na vseh poljih. — A vse to naj bi bilo možno, ne da bi zacellili gnle rane na državnem telesu! Rana pa je: da se narod, ki tvorijo to državo, upirajo proti tej državnosti — da jo odklanjajo tako, kakršna je sedaj v svoji notranjosti! Vojna je provzročila ta prelom med državo in narodi. Narodi so postali brezbratni in so prešli v absolutno pasivnost nasproti temu, kar se imenuje patrijotizem. Zato mora država iskati sprave z narodi, ki bi jim izpolnila njih narodno hrepenenje! Potem bodo šele dajali državi, česar potrebuje. Narodnostna država mora priti s narodi — in sicer z vsemi — v zdravo razmerje — v razmerje, ki jim odvzame breme, naloženo jim s tem, da vidijo v državi nekaj takega, sovražnega jim. Kriza se mora rešiti takorekoč organično — na ta način, da se odstranijo dejstva, ki jih navdajajo s čustvom ozlovoljenja in ogroženja. To je usodno vprašanje za državo. Vse koketiranje s § 14. je zato bedasto in nevarno. Parlament je danes še edini spajajoči element. Brez parlamenta bi ostali le razvaline. Saj uže izkusnje, kako daleč se prihaja s krčenjem ustave. Pogreške, ki so se storile, treba popraviti. Kriza se mora rešiti iz same sebe. — Kar pravi ta socialno-demokratski list, je jasna resnica in je bistveno isto, kar smo rekli mi včeraj: bolezen je tu, bolezen je v nezadovoljstvu narodov! Brez zadovoljitve narodov ni leka za — bolezen države! Kljubovanje narodom ni zavrzanje njihovih stremiljev z oktroa-§ 14, suspendiranjem ustave — to ni rešitev, ki bi ga hotel rabiti resničen državnik v naši državi; poslušajte se ga le državniški — mazači ali abecedarji, a pripravljajo ga le »državniki« ala Wolf in družba lepa: ljudje, ki jim misli in želje vlijavajo v — neko drugo državo.

Značilno! Četrtkova večerna »Zeit« piše o demisijski ministra za ljudsko prehrano, katero da je podal iz zdravstvenih razlogov generalmajor Hefler, ker je preveč delal in so zdravniški izjavi, da nujno potrebuje odpočitka. »Od zgodnjega jutra do poznih večernih ur je bilo mogoče najti tega mladega, ljubeznivega in elegantnega generala in ministra ali pri pisalni ali pri seini mizi... V uradu za ljudsko prehrano, kjer se je za ministrov demisijsko izvedelo šele v popoldanskih urah, so bili zelo presenečeni zaradi odstopa vsestransko priljubljenega šefa. Posebno zelo obžaluje njegov odhod iz urada tamošnje uradništvo.«

»Prstia in železen lonec«. Pod tem zapeljivim naslovom se je spravil člankar graške »Tagespost« v petkovi jutranji številki na odnose med Slovani, posebno pa Jugoslovani in — Italijo. Pravi namreč, da Italijo v njegovem polomu navdaja sedaj edin up: govori slovenskih parlamentarcev v avstrijskem državnem zboru proti Nemčiji ter nastopanje Jugoslovanov v ulogi neodrečenosti in njihovo kopracje koketiranje z entento. V Italiji da mislijo, da za uresničenje italijanskih vojnih ciljev ni druge pomoči več, kot edino je delovanje na razkovanje Avstrije. Za to pa da so slovenski narodi, ki hočejo izpod jarma, najboljši pomočniki, in Sonnino da mora napeti vse svoje sile v svrhu pospeševanja državne krize v Avstriji in v ta namen pospeševati slavofilsko agitacijo. Jugoslovanom in Čehom bi bila tako zagotovljena vezniška pomoč Italije in to da bi jih gotovo navdajalo z novimi močmi v njihovom boju proti avstrijski državi. Pa pravi potem dobesedno: »Italijani so tudi v politiki romantiki. Le tako se more umeti, da so si kot pomočniki za uresničenje svojih imperialističnih sanj izbrali Slovane, iste

Ko pa se je Sonja začela čuditi njegovemu izpremenjenemu obrazu, ko je v pogledu mladega dekleta zazri vznemirjajoč izraz radovednosti, se je streljnil in izjavil, da sprejema njeno obljubo.

— Dobro, — je dejala, — toda sedaj še en pogovor: zastavite mi svojo možko besedo, da boste varovali grofa z vsemi sredstvi, ki so vam na razpolago, le ne s kakim takim, ki bi moglo škodovati moji stranki.

